

La demanda a Espanya de béns tecnològics: el dia després de demà

Arran del teletreball, de l'educació en remot i de les restriccions imposades a l'entreteniment de caràcter més social, hem observat un augment del consum de béns de caràcter tecnològic en relació amb la resta de consum. Si al primer article d'aquest Dossier analitzem la demanda mundial d'aquests béns durant la pandèmia i la seva possible persistència post-COVID, en aquest article, ens centrem en el cas espanyol.

El que ens revelen les dades internes del consumidor espanyol

Com es va comportar el consumidor espanyol durant la pandèmia en termes de demanda de béns tecnològics? Per respondre aquesta pregunta, analitzem les dades internes de CaixaBank de compravenda de béns electrònics (altament tecnològics, en general) en establiments presencials i via *online* des del 2018 fins al 2021.¹ Aquestes dades les comparem amb el que va succeir en el total del consum de béns (exclosa la primera necessitat).²

El que les dades ens revelen és una notable resistència del consum de béns electrònics. En concret, el consum d'aquesta mena de béns amb prou feines es va contreure l'1% el 2020, en relació amb la caiguda propera al 13% en el consum de la resta de béns. Aquesta divergència en el comportament entre els dos tipus de consum no era habitual en el passat: malgrat que els béns de caràcter electrònic creixien a un ritme més intens, la diferència entre els dos era molt més petita que l'observada el 2020 (vegeu el primer gràfic).

De fet, aquesta resistència del consum de béns tecnològics en l'auge de la pandèmia el 2020 és coherent amb el que va succeir a nivell global, en especial als països avançats, tal com ho analitzem al primer article d'aquest mateix Dossier.³

D'aquesta manera, la següent pregunta, també en el cas espanyol, se centra en la continuïtat d'aquest comportament més favorable dels béns de caràcter tecnològic després de la pandèmia. I, tot i que no disposem encara d'una resposta definitiva, les dades del 2021 ens poden donar algunes pistes. Desafortunadament, l'evolució del consum de béns electrònics es pot haver vist afectada més negativament que la resta dels béns per les disrupcions en les cadenes de valor global arran de l'escassetat de subministraments viscuda des de la meitat del 2021. Per reduir aquest efecte, per al consum de béns electrònics, ens cenyirem a les dades fins al juny del 2021, mentre que, per a la categoria més àmplia de béns, utilitzarem les dades disponibles fins al novembre del 2021.⁴ Doncs bé, el que observem amb les nostres fonts internes de dades és que el consum d'aquesta mena de béns el 2021 se situava encara el 5% per damunt dels nivells del 2019, la qual cosa no succeïa amb el consum general (el 0,4% per sota; vegeu el primer gràfic).

Així i tot, encara és aviat per assegurar que el consumidor espanyol hagi virat cap a un major consum de béns de caràcter tecnològic. No obstant això, hi ha alguns elements que podrien secundar aquest canvi de tendència. Al següent apartat en discutim alguns per al cas específic d'Espanya.

El futur del teletreball i l'impacte del programa NGEU

Més enllà de l'auge que presenten les dades recents sobre el consum en béns tecnològics, hi ha altres raons que ens empenyen a pensar que es tracta d'una dinàmica que podria perdurar. Entre aquestes raons, destaquem el marcat increment del teletreball i també algunes de les actuacions del paquet d'ajudes europeu (NGEU).

1. Dades totalment anonimitzades per a un total de més de 16 milions d'operacions el 2021.

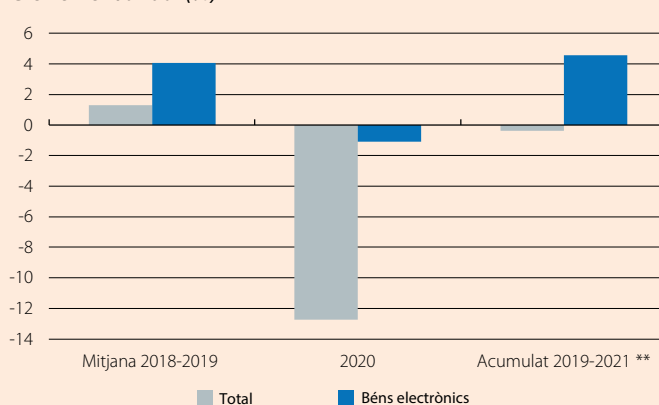
2. Per obtenir una aproximació del consum total en béns electrònics, utilitzem les dades internes de compres de béns electrònics a partir de l'ús de targetes de crèdit i de debit, dels percentatges històrics de tipus de pagament en aquests béns de caràcter durador (principalment, targeta i crèdit al consum), i de les xifres globals de creixement de crèdit al consum de béns. Aquest últim element per corregir per l'elevada contracció en aquest crèdit el 2020. Així mateix, comparem amb el consum de béns exceptuant els de primera necessitat, ja que aquests últims es van veure molt impactats per les mesures de confinament (de la mateixa manera que els serveis).

3. Vegeu l'article «[La demanda global de béns tecnològics: canvi de tendència?](#)», en aquest mateix Dossier.

4. El creixement acumulat entre el 2019 i el 2021 del consum de béns electrònics si utilitzem dades fins al novembre del 2021 passa del 4,6% que apareix al primer gràfic al -3,4%.

Espanya: consum de béns *

Creixement anual (%)

Notes: * Consum en termes nominals. El total no inclou els béns de primera necessitat.

** El 2021 inclou dades fins al juny per a la categoria de béns electrònics, però fins al novembre per a la categoria total.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades internes, del BCE, del Banc d'Espanya i d'Eurofinas.

El vincle entre teletreball i demanda de béns tecnològics és àmpliament conegut: per la seva naturalesa, el teletreball precisa d'un equipament tecnològic, tangible i intangible, per fer-lo possible. Un ús més intensiu d'aquesta modalitat de treball hauria de comportar un augment estructural de la demanda de béns tecnològics, i hi ha diverses raons per pensar que, en el futur, se'n farà un ús més intensiu. El segon gràfic mostra l'evolució del teletreball a Espanya.

Al nostre país, el percentatge d'ocupats que teletreballava de manera ocasional o de manera més intensiva va mostrar una lleugera tendència a l'alça entre el 2006 i el 2019, però l'arribada de la pandèmia en el 2T 2020 va comportar un canvi de paradigma: el percentatge d'ocupats que teletreballava es va duplicar amb escreix, i, quan mirem dins el subgrup de treballadors que teletreballen més de la meitat dels dies, el registre es va triplicar. De llavors ençà, el registre ha seguit de prop l'evolució de la pandèmia, amb reculades en el teletreball quan la situació epidemiològica ha millorat i augments quan ha empitjorat, però, en qualsevol cas, s'ha mantingut àmpliament per damunt del registre del 2019. L'última xifra disponible, del 4T 2021, mostra un lleuger repunt a l'alça, a causa de la irrupció de la sisena onada de contagis, i se situa més del 60% per damunt del registre del 2019.

D'aquesta manera, tot i que sembla que l'ús intensiu que es va fer del teletreball en el punt crític de la pandèmia no tindrà continuïtat en el futur, sembla que les dades indiquen que, en una situació de relativa normalitat, el teletreball es podria estabilitzar en cotes més elevades a les de la pre-pandèmia. Alguns indicadors apunten en aquesta direcció. Així, segons l'enquesta a les empreses espanyoles sobre l'evolució de la seva activitat que publica el Banc d'Espanya, el 27% de les empreses preveuen continuar fent ús del teletreball en els sis propers mesos.⁵ Aquest percentatge és molt similar a l'obtingut en l'edició de l'enquesta del 2T (el 30%) i la del 3T 2021 (el 25%).⁶

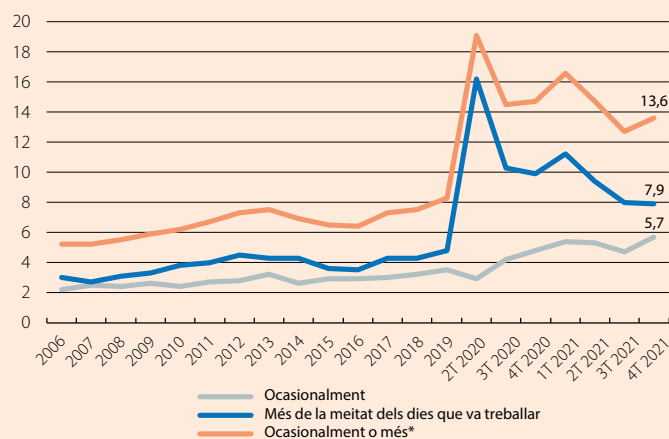
Més enllà del teletreball, altres factors poden continuar impulsant la major demanda de béns tecnològics a Espanya. En aquest sentit, destaquen les inversions que es contemplan en digitalització sota el paraigua dels fons NGEU. El pla espanyol contempla inversions relacionades amb la digitalització per un import de 19.600 milions d'euros.⁷ Per la seva naturalesa, una part considerable d'aquestes inversions serà en béns tecnològics. Un exemple és el PERTE anunciat recentment per a la Salut d'Avantguarda. Amb una inversió prevista de 1.469 milions d'euros entre el 2021 i el 2023, planteja, entre altres coses, la creació d'una base de dades per al sistema sanitari que permeti la seva explotació per millorar la prevenció, el diagnòstic, el tractament, la rehabilitació i la recerca orientada a la salut. Així mateix, es vol impulsar la transformació digital de l'assistència sanitària mitjançant l'aplicació de les noves tecnologies digitals a totes aquelles activitats que impliquin una relació amb la ciutadania.

En definitiva, Espanya no ha estat una excepció en el canvi dels patrons de consum durant la pandèmia, amb un biaix clar cap a béns de caràcter tecnològic. La resistència en la demanda d'aquesta mena de béns durant el 2020 i el relatiu dinamisme durant el 2021 així ho demostren. Així mateix, tot i que encara és aviat per parlar de canvi estructural, és clar que tendències com el teletreball o inversions com les previstes sota el paraigua de l'NGEU donaran una certa continuïtat a aquest viratge en el tipus de consum.

Clàudia Canals, Oriol Carreras i Eduard Llorens i Jimeno

Espanya: ocupats que teletreballen

(% del total d'ocupats)

Nota: * La línia taronja és la suma de les línies blava i grisa.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE.

5. Vegeu Izquierdo Peinado, M. (2021), «Encuesta a las empresas españolas sobre la evolución de su actividad: noviembre de 2021», Banc d'Espanya, Boletín Económico, núm. 4.

6. Així mateix, diferents enquestes i estudis també donen suport a aquest major entorn de teletreball en el futur. Vegeu l'article «[La demanda global de béns tecnològics: canvi de tendència?](#)», en aquest mateix Dossier.

7. Vegeu els articles del Dossier «[Fons europeus NGEU: la gran palanca per al salt digital](#)», a l'IM09/2021.